

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS)

for

Parson Russell terrier

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 1.11.2020

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Overordnet mål for rasen.....	4
Rasens populasjon	5
Populasjonsstørrelse.....	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	5
Effektiv populasjonsstørrelse	5
Innavlsgrad	7
Bruk av avlsdyr.....	8
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	8
Prioritering og strategi for å nå målene	8
Helse.....	8
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	8
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	8
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	9
Prioritering og strategi for å nå målene	9
Mentalitet og bruksegenskaper	9
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	9
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	9
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	9
Prioritering og strategi for å nå målene	9
Atferd	10
Atferdsproblemer	10
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	10
Prioritering og strategi for å nå målene	10
Eksteriør	10
Eksteriørbedømmelser.....	10
Overdrevne eksteriørtrekk.....	10
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	10
Prioritering og strategi for å nå målene	10

Oppsummering.....	11
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	11
Plan for videre arbeid i klubben	11

Innledning

Parson russell terrieren er en intelligent, aktiv og kvikk hund bygget for fart og utholdenhet. Rasen er en jaktterrier med evner og bygning for hijakt på rev, samt for å følge en hest under den tradisjonelle engelske revejakta. Den brukes også som støtende/kortdrivende hund på hjort og rådyr, samt som ettersøkshund. Rasen passer også utmerket som familiehund for aktive familier. Den er ganske lettlært og trenger mental og fysisk aktivitet og faste rammer. Rasen egner seg godt til forskjellige aktiviteter som for eksempel agility.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Sogneprest (parson) John (Jack) Russell fra Devon i England utviklet denne terrierrasen i perioden fra 1820 og til sin død i 1883. Rasen ble i hovedsak dannet på basis av datidens foxterriere og med visse innslag av andre terrierrasen. Målet var å få fram en god hihund for revejakt. John Russell la mer vekt på jaktegenskapene enn på eksteriøret. Han hadde ikke mye til overs for utstillinger, selv om han avlet fram noen av stamhundene til dagens foxterriere og var blant de første som hadde dommerverv i The Kennel Club.

Mange oppdrettere har trofast arbeidet etter Russells idealer, likevel ble rasen først i 1989 anerkjent i The Kennel Club. I årene før anerkjennelsen dukket det opp mange varianter av såkalte «jack russell terriere». Felles for disse er at de er hvite med større eller mindre tan og/eller sorte flekker. Benlengde, kroppsbygning og gemytt varierte sterkt. En kortbent variant har lenge vært populær. Disse følger imidlertid ikke den standarden John Russell arbeidet etter, nemlig en hund på ca 14 tommer (35,5 cm) med en atletisk, ikke for kompakt kropp og med benlengde som står i et harmonisk forhold til kroppen.

Årsaken til at rasen parson russell terrier ikke ble anerkjent før i 1989 er dels den store variasjonen i eksteriør og dels at mange «huntsmen» har vært uvillige til å gå inn i The Kennel Club. De mente at jaktegenskapene ville gå tapt til fordel for utviklingen av en ren utstillingshund. En gruppe oppdrettere i Storbritannia mente imidlertid at tilslutning til kennelklubben ville lønne seg for å sikre rasens fremtid, da den tradisjonelle engelske revejakta ville bli forbudt. «The Parson russell terrier Club» arbeidet for anerkjennelse av rasen i mange år og i 1989 mente The Kennel Club at man hadde fått fram en såpass homogen gruppe hunder at de tillot registrering av de hunder som tilsvarte den opprinnelige rasestandarden. Den lavbente varianten ble ikke anerkjent av kennelklubben den gangen, men det skjedde i 2002 i Australia, da med navnet jack russell terrier.

I Norge ble de første parson russell terrierne registrert i 1993.

Overordnet mål for rasen

Opprettholde rasens eksteriør og funksjon i henhold til rasestandard og opprinnelig bruksområde.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Fra rasen første gang fikk hunder registrert i NKK:

-93	-94	-95	-96	-97	-98	-99	-00	-01	-02	-03	-04
6	5	8	2	10	12	20	26	18	19	33	34

-05	-06	-07	-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16
42	47	56	66	78	93	88	80	106	80	73	63

Gjennomsnittlig kullstørrelse

For alle registrerte kull i Norge: 4,46

Fra 1993 til 2012 var gjennomsnittlig kullstørrelse 4,27

Fra 2013 til 2016 var gjennomsnittlig kullstørrelse 4,67

Effektiv populasjonsstørrelse

Antall tisper brukt i avl i perioden 1993 til 2002: 9 stk

Tisper fra Norge: 6

Tisper fra Sverige: 0

Tisper fra Danmark: 0

Tisper fra Finland: 0

Tisper fra England: 2

Tisper fra Tyskland: 1

Tisper fra øvrige Europa: 0

Tisper fra USA: 0

Tisper fra øvrige land: 0

Antall tisper brukt i avl i perioden 2003 til 2012: 68 stk

Tisper fra Norge: 36

Tisper fra Sverige: 18

Tisper fra Danmark: 0

Tisper fra Finland: 1

RAS for Parson Russell terrier

Tisper fra England:	2
Tisper fra Tyskland:	3
Tisper fra øvrige Europa:	5
Tisper fra USA:	3
Tisper fra øvrige land:	0

Antall tisper brukt i avl i perioden 2013 til 2016: 39 stk

Tisper fra Norge:	28
Tisper fra Sverige:	6
Tisper fra Danmark:	0
Tisper fra Finland:	1
Tisper fra England:	1
Tisper fra Tyskland:	1
Tisper fra øvrige Europa:	1
Tisper fra USA:	1
Tisper fra øvrige land:	0

Antall hannhunder brukt i avl i perioden 1993 til 2002: 17 stk

Hanner fra Norge:	5
Hanner fra Sverige:	6
Hanner fra Danmark:	0
Hanner fra Finland:	1
Hanner fra England:	4
Hanner fra Tyskland:	1
Hanner fra øvrige Europa:	0
Hanner fra USA:	0
Hanner fra øvrige land:	0

Antall hannhunder brukt i avl i perioden 2003 til 2012: 66 stk

Hanner fra Norge:	24
Hanner fra Sverige:	14
Hanner fra Danmark:	1
Hanner fra Finland:	3
Hanner fra England:	5
Hanner fra Tyskland:	10
Hanner fra øvrige Europa:	4
Hanner fra USA:	5
Hanner fra øvrige land:	0

Antall hannhunder brukt i avl i perioden 1993 til 2011: 39 stk

Hanner fra Norge:	17
Hanner fra Sverige:	9
Hanner fra Danmark:	2
Hanner fra Finland:	0
Hanner fra England:	3
Hanner fra Tyskland:	2
Hanner fra øvrige Europa:	0
Hanner fra USA:	6
Hanner fra øvrige land:	0

Tallene ovenfor viser at populasjonen ikke begrenser seg til Norge, men omfatter deler av Europa og USA. Fra -93 til -16 er 44 avlstisper importert.

Vi har pr i dag ingen bekymring i forhold til populasjonsstørrelse og effektiv avlspopulasjon, til tross for at vi er en liten rase i Norge.

Innavlsgrad

Gjennomsnittlig innavlsgrad i rasen, beregnet for norskfødte kull registrert i 2015, 2016 og første halvår 2017, er 0,9. Det virker altså ikke som om rasen har noen høy grad av innavl. Det er svært få parringer som har en høyere innavlsgrad enn 6,25. Mesteparten har langt lavere innavlsgrad enn dette.

Bruk av avlsdyr

Vi skal være oppmerksomme på hvor mye de forskjellige avlsdyrene brukes i avl, og hvor mange av deres avkom som igjen brukes videre. Det er et mål at enkeltindivider ikke dominerer den norske populasjonen. Per i dag anser vi det ikke matadoravl som et problem. 5%-grensen for parson russel terrier er på 20 avkom, eller omtrent 4-5 kull. Ideelt sett bør ingen parson russel terrier få flere avkom enn det.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Det er stor andel av avlsmaterialet som innhentes fra andre land, ikke bare i Skandinavia, men Europa og USA er også godt representert.

Det er viktig å være klar over at når andelen utenlandsk avlsmateriale er så stort vil også risikoen for at det er uidentifiserte arvelige problemer også øke.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Kortsiktig: Få tilgang til et godt datagrunnlag, som gjør det mulig å følge rasens utvikling på en oversiktlig og grei måte.

Langsiktig: Å bevare en stor avlsbase og lav innavlsgrad. Øke kunnskapen til oppdretterne om hvilken innvirkning det har på populasjonen når enkeltindivider brukes mye i avl, og/eller det er mange avkom etter enkelte individer som går videre i avl.

Prioritering og strategi for å nå målene

Jobbe for å kunne hente ut nødvendig data vedrørende rasen, slik at vi kan drive et forsvarlig avlsarbeid.

Arrangere oppdrettersamlinger.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Generelt få helsemessige problemer i rasen. Det gjenspeiles også i forsikringsselskapet Agria sin statistikk over sykdommer og dødsårsaker i ulike raser. De viktigste dødsårsakene for Parson er påkjørsel og andre ulykker. Ellers finnes det spredte tilfeller av forskjellige sykdommer.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Det er tre sykdommer som kan sies å være rasespesifikke. Disse er Late Onset Ataxi (LOA), Spinocerebellær Ataxi (SCA) og Primær Linse Luksasjon (PLL). Disse tre sykdommene finnes det nå dna-test for. Dette er direkte tester og ikke markørtester.

Ved utgangen av 2016 er det foretatt 89 øyelysninger. Av disse er det påvist 5 med katarakt, 6 med distchiasis, 4 med PPM og 2 med retinal dysplasi.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Svært uvanlig med parings- eller fødselsproblemer.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Kortsiktig: Når det gjelder sykdommene LOA, SCA og PLL må det være kjent status som fri på minst en av foreldredyrene på hver sykdom ved paringstidspunktet. Dette for å unngå at to bærere blir paret. Alle avlsdyr bør øyelyses før de brukes i avl.

Langsiktig: Bevare rasens gjennomgående gode helsestatus. Fremelske åpenhet omkring sykdommer innen rasen og ta aktivt grep i forhold til arvelige sykdommer når dette er aktuelt. Sørge for at alle oppdrettere har nok kunnskap til å håndtere en slik situasjon om den oppstår.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det har vist seg gjennom utbredt testing over store deler av verden, at antallet bærere av sykdommene LOA, SCA og PLL er ganske stor. Det er derfor viktig at ikke alle bærere blir tatt ut av avl for å unngå en genetisk flaskehals. Det skal være takhøyde for å bruke bærere i avlsarbeidet.

God kommunikasjon mellom oppdrettere, slik at eventuelle nye helseproblemer raskt identifiseres.

Oppdrettersamlinger

Artikler og innlegg i Terrierbladet.

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Det er en rasespesifikk, registrerbar jaktprøve; kunsthiprøve.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Det er få hunder som har gjennomført mentaltest. Det er også usikkert i hvor stor grad den standardiserte mentaltesten gir noen indikasjon på hvorvidt hunden innehar den mentaliteten som er rasetypisk, og nødvendig for hijakt.

Hijakt er en særegen jaktform som bare et fåtall raser er spesialisert for. Parson har dette bruksområdet nedfelt i rasestandarden. For å bevare denne egenskapen er det viktig at et visst antallet hunder testes i hver generasjon, enten gjennom praktisk jakt eller kunsthiprøve. Det er viktig å huske på at bare kunsthiprøver er dokumenterbare.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Alle oppdrettere må være klar over rasens bruksområde, og arbeide for at dette opprettholdes i populasjonen.

Øke prosentandelen hunder som testes og meriteres på kunsthj.

Prioritering og strategi for å nå målene

- 1) Oppdretterne må sette seg inn i, og arbeide for at, rasens bruksegenskaper opprettholdes. Gjennom å tilby kunsthjtrening og kunsthiprøver på rasetreff øker interessen og kunnskapen omkring hijakt.
- 2) Øke prosentandelen testede hunder.
- 3) Øke prosentandelen meriterte hunder

Atferd

Atferdsproblemer

Et målrettet avlsarbeid rettet opp mot bruksegenskaper, gjennom hundre år, uten at rasen har vært knyttet opp til The Kennel Club/FCI har gitt oss et utgangspunkt hvor det har vært få atferdsproblemer. Gjennom de siste årene, fra rasen ble godkjent i The Kennel Club/FCI, har vi sett en økende andel hunder som mangler det ønskede temperamentet som gjør hunden egnet for hijakt. Det er viktig at rasens jaktegenskaper opprettholdes selv om ikke alle hunder skal brukes på praktisk jakt. Enkelte hunder viser uønsket skarphet mot andre hunder og folk. Denne skarpheten har ingenting med skarphet på jakt å gjøre.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Arbeide for at flest mulig avlsdyr blir testet og meritert i kunsthi.

Det er viktig å opprettholde fokus på adferd, og hunden skal i tillegg til å ha de korrekte jaktlige egenskaper, være til nytte og glede for sine omgivelser.

Prioritering og strategi for å nå målene

Gjennom årlige rasetreff med informasjon til hundeeiere og hvor det tilbys praktisk jakttesting som over tid gir oppdretterne en oversikt over rasens ståsted og utvikling.

Oppdrettermøter og seminarer som skal øke kunnskapen om rasens opprinnelige bruksområder og rasestandarden.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Da rasen ble godkjent av The Kennel Club i 1989, og non år senere av FCI, så vi store ulikheter mellom individene. Den ekstriøre gjennomsnittlige kvaliteten økte kraftig de første tyve årene, men forbedringene går nå langsommere.

Overdrevne eksteriørtrekk

Rasen blir ofte assosiert med mer iøynefallende raser og individer med overdrevne ekstriørdetaljer kan bli plassert foran hunder som ligger nærmere rasestandarden. Med tanke på at bruksegenskapene er så viktig for rasen, og at disse er nedfelt i standarden er det av stor viktighet at eksteriørdommere har kunnskap om hva som er rasespesifikt for vår rase. Det er for eksempel kun et fåtall dommere som spanner hundene på korrekt måte. Det er bekymringsverdig at andelen all round dommere som dømmer vår rase er stigende.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Øke både oppdrettere og eksteriørdommernes kunnskap om rasestandarden, spanning og hva som er bakgrunnen for vår rase.

Prioritering og strategi for å nå målene

1. Gjøre enkle beskrivelser av krav til eksteriør for å kunne fungere som hihund tilgjengelig på det årlige rasetreffet.
2. Gjøre beskrivelse av hvordan man spanner en hijakthund tilgjengelig for eksteriørdommere og på rasens hjemmeside.
3. Oppfordre arrangører av utstillinger om å bruke dommere med utgangspunkt i gruppe 3.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

1. Aktivt bruke RAS som et grunnlag for avl.
2. Helse og Adferd er fokusområder.

Plan for videre arbeid i klubben

Rasen Parson Russell terrier er fortsatt en relativt liten rase med få oppdrettere i Norge. Det er, stort sett, et godt samhold oppdretterne mellom og god kommunikasjon. Det er viktig at dette samholdet og samarbeidet fortsetter, slik at også nye oppdrettere kan ta del i den kunnskapen og erfaringen som allerede finnes.

Aktivt bruke rasens hjemmeside.

Det må arrangeres oppdrettermøter/seminarer, gjerne i forbindelse med revidering av RAS hvert andre år.

Rasens tildelte sider i medlemsbladet må benytte til å få informasjon ut til alle medlemmer med rasen.

Det skal arrangeres rasetreff en gang i året, hvor det er fokus på rasens mangfold.